De politiek van de ecologie en de ecologie van de politiek

Isaiah Krieger

Wat moeten we met politieke ecologie? Niets. Waar moeten we dan wél iets mee? Politieke ecologie!

Bruno Latour, *Politiques de la nature* (1999)

Het is inmiddels 25 jaar geleden dat Bruno Latour zijn boek *Politiques de la Nature* in 1999 opende met bovenstaande aforistische oproep tot de strijd. De ondertitel van het boek luidde, vrij vertaald: Hoe kunnen we het wetenschappelijke gehalte van de democratie verhogen? Hiermee wijst Latour op een fundamenteel probleem met de manier waarop kennisproducenten wetenschappelijke informatie overdragen op het grote publiek, vooral waar het gaat om ecologie en milieu. Onder verwijzing naar Plato's beroemde grot-allegorie stelt Latour dat het grote publiek in westerse democratieën gevangen zit in een denkbeeldige grot: de 'waarheid' die het te horen krijgt over de buitenwereld, wordt strikt bemiddeld door een wetenschappelijke elite (de enkeling die in staat is heen en weer te 'reizen' tussen de 'sociale wereld' van de grot en de 'objectieve wereld' daarbuiten).[1] Het probleem zit hem niet zozeer in de dialectiek tussen deze twee werelden van het sociale en het objectieve, maar in het feit dat maar weinig mensen (wetenschappers) toegang hebben tot beide werelden. Alle anderen zitten gevangen in de sociale wereld en zijn afhankelijk van de wetenschap, als ze zich een beeld willen vormen van de 'objectieve' werkelijkheid. Het doel van de politieke ecologie is derhalve de democratisering van de wetenschappelijke kennisproductie – en daarmee onze bevrijding uit de spreekwoordelijke grot.

Een kwart eeuw later is er ruim voldoende bewijs dat Latour's waarschuwing ondersteunt. Klimaatfondsen worden gekort en milieubeleid wordt ingetrokken door regeringen die democratisch zijn verkozen door de liberale westerse orde. De tweede regering-Trump heeft de Amerikaanse milieubescherming getorpedeerd – en zo mogelijk tot 254 miljard dollar aan jaarlijkse financiering van volksgezondheids- en milieuprogramma's afgeroomd. De Europese Commissie heeft onder Ursula von der Leyen, die ook aan haar tweede ambtstermijn bezig is, voorstellen gedaan om het bureaucratische milieubeleid van de EU te 'vereenvoudigen'.[2] Voor zover deze stappen een reactie zijn op democratische bewegingen (zoals die van de boeren die in Brussel kwamen protesteren) wijzen ze op een groeiende publiekelijke weerzin tegen een ecologisme dat is geworteld in objectiviteit en technocratische bureaucratie. En wanneer er deregulerings-

1
Bruno Latour, *Politiques de la nature: Comment faire entrer les sciences en démocratie*, uitgegeven in het Engels als: *Politics of Nature: How to Bring the Sciences into Democracy* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2004), 11.

2
Hayley Smith, 'Trump Is Gutting the Nation's Environmental Programs: Here's How Much It Will Cost Americans', *Los Angeles Times*, 5 april 2025; Marianne Gros, 'Von der Leyen Builds Bonfire of EU's Environmental Red Tape', *Politico,* 29 januari 2025.

The Politics of Ecology and the Ecology of Politics

Isaiah Krieger

> What is to be done with political ecology? Nothing! What is to be done? Political ecology!
>
> Bruno Latour, *Politics of Nature* (1999)

Bruno Latour issued the above aphoristic call-to-arms 25 years ago as the opening of his 1999 *Politics of Nature*, the subtitle of which posed the query: *How to Bring the Sciences into Democracy*? Therein, Latour warns of a critical flaw in the way the production of scientific knowledge – specifically as it relates to ecology and environment – is mediated between the general public and those in control of the production. With a variation on Plato's celebrated allegory, Latour argues that the general public of Western democracy is kept trapped in a cave: the 'truth' about the outside world is strictly mediated by a scientific community (those few who are able to travel freely between the 'social world' of the cave, and the 'objective world' outside the cave).[1] The trouble is not so much with the dialectic of two worlds, one social and one objective, but that only a limited few (scientists) have access to both. The rest of us are stuck in the social world, only able to know of the objective world as it is described to us by science. The goal of a political ecology, then, was to democratise the production of scientific knowledge. And to get us out of the proverbial cave.

A quarter century later there is ample evidence to support Latour's warning. Climate funding and policies are being slashed by democratically mandated governments within the Western Liberal order. In addition to the blitzkrieg by the second Donald Trump administration on American environmental protections worth a potential erasure of up to $254 billion in annual funding for public health and environmental programmes, the European Commission under Ursula von der Leyen's own second term as president has similarly proposed a series of 'simplifications' in the bloc's environmental red tape.[2] Insofar as these moves are made in response to democratic movements (such the European farmer protests in Brussels), they speak to a growing public resentment of an environmentalism rooted in objectivity and technocratic bureaucracy. And when deregulatory moves are made in favour of business interests rather than specifically in response to public demand (as many of Trump's policies are), they are still publicly justified as pro-democratic – purportedly serving 'the people' by promoting economic growth and

1
Bruno Latour, *Politiques de la nature: Comment faire entrer les sciences en démocratie*, published in English as: *Politics of Nature: How to Bring the Sciences into Democracy* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2004), 11.

2
Hayley Smith, 'Trump Is Gutting the Nation's Environmental Programs: Here's How Much It Will Cost Americans,' *Los Angeles Times*, 5 April 2025; Marianne Gros, 'Von der Leyen Builds Bonfire of EU's Environmental Red Tape', *Politico*, 29 January 2025.

maatregelen worden genomen die bedrijfsbelangen bevorderen in plaats van specifiek in te spelen op de behoeften van het grote publiek – zoals veel van Trump's beleidsmaatregelen – worden deze niettemin publiekelijk gerechtvaardigd als 'pro-democratisch', omdat ze zogenaamd 'het volk' dienen door economische groei en werkgelegenheid te stimuleren. De publieke opinie is misschien niet expliciet tégen milieumaatregelen, maar wel vaak verstrikt in – en toegefelijk tegenover – milieuschade en ecologische afbraak. Het is een politieke paradox, en een ecologische puinhoop.

Om een op de ecologie gebaseerde politiek goed te kunnen toepassen, moeten we eerst de ecologische dimensie van de politiek begrijpen: van dat complexe netwerk van overheidsstructuren, wetenschappelijke instellingen, industriële belangen en media-culturele praktijken. Het is een netwerk van infrastructurele interacties die op hun beurt onze opvattingen over de ecologie zelf beïnvloeden. In het ontwerponderwijs zijn ecologische onderwijsmethoden daarom van cruciaal belang, want juist ruimtelijk denkers zijn als geen ander in staat deze verbanden te articuleren. Hoe ingewikkeld en wereldwijd verstrengeld deze relaties ook zijn, ze hebben altijd ruimtelijke implicaties die kunnen worden waargenomen en gearticuleerd, zelfs op heel kleine schaal. Via deze ruimtelijke implicaties worden de relaties tastbaar, en dankzij die tastbaarheid kunnen ze op een nieuwe manier worden verbeeld.

In ontwerpopleidingen wereldwijd maken vakken als milieuwetenschap en ecologie inmiddels terecht deel uit van het kerncurriculum van programma's in de architectuur, landschapsarchitectuur en stedenbouw. Syllabi staan steeds vaker vol met termen en richtlijnen over de beste manier om ecologische en milieutechnische aandachtspunten in de studio toe te passen. Er wordt duidelijk gestreefd naar een milieuvriendelijke manier van ontwerpen. Dit heeft geleid tot een behoorlijke toename van het aantal prachtig vormgegeven kaarten, diagrammen en tekeningen – van migratiepatronen van soorten, levenscycli en relaties met de omgeving – op websites van universiteiten en sociale media. Dat is allemaal prima, maar het geeft nog steeds een beperkt beeld van de ecologie, namelijk dat ecologische informatie alleen ter illustratie kan worden gebruikt en los staat van de sociale wereld.

Om dit perspectief te verbreden en de kloof tussen het sociale en het objectieve te overbruggen, moet ecologie in het onderwijs minder worden beschouwd als iets waar je les in krijgt, maar als iets waarmee en waardoor je leert. De ecologie is in staat de sociale en wetenschappelijke werelden via ontwerp met elkaar te verbinden. In plaats van als een hulpmiddel dat op afroep kan worden toegepast, moet de ecologische manier van denken in ontwerpstudio's en ontwerpend onderzoek worden uitgelegd als de manier waarop het menselijk perspectief op de omgeving zich fysiek en dagelijks manifesteert. Studio-opdrachten moeten niet alleen aanmoedigen tot het creëren van werk dat ecologisch verantwoord is, maar ook de ruimtelijke leesbaarheid van zulk werk vergroten, op een manier die begrijpelijk is voor het grote publiek. De belangrijkste opdracht van de architectuur is om de rol die de ecologie in de sociale wereld speelt (en de intenties daarvan) zichtbaar te maken; dit is de enige manier waarop de ecologie een rol in de politiek kan gaan spelen.

job creation. Public opinion may not be explicitly anti-environmental but it is nonetheless entangled in and permissive of environmental harm and degradation. It is a political paradox, and an ecological mess.

Thus, to properly implement a politics of ecology we must first understand the ecology of politics; that ever-complicated interweaving of governmental, scientific, industrial and media-cultural practices. A network of infrastructural interactions that, in turn, affects our understanding of ecology itself. It is here that ecological pedagogies within design education become critically important, as it is precisely these relationships that spatial thinkers are uniquely equipped to articulate. No matter how complex and globally enmeshed these relationships are, there are always spatial implications to be observed and articulated at even the smallest of scales. It is through these spatial implications that the relationships become tangible, and through this tangibility that they can begin to be reimagined.

In schools of design around the world, courses in environmental science and ecology are rightfully becoming core curricula for professional degrees in architecture, landscape architecture and urban planning. Syllabi are increasingly inundated with language and directives on how to incorporate ecological and environmental sensitivity into the studio. There is a clear commitment to a certain environmental design, which has yielded a highly visible proliferation of beautifully rendered maps, diagrams and drawings across university websites and social media accounts, showing species migration patterns, lifecycles and relationships to their surrounding environment. This is all well and good, but still conceives of ecology in a somewhat limited manner – taught as information only to be deployed as representation, still maintained separately from the social world.

Therefore, to expand the view and to overcome the separation between the social and the objective, ecology must be pedagogically viewed less as something needing to be learned and more as itself a way of learning, and as a way of bridging the social and scientific worlds through design. Rather than as a tool to be deployed, ecological thinking must be prompted in design studios and design research as a way in which the human understanding of the environment is physically manifested in daily life. Studio briefs must encourage not only the generation of ecological performance, but the spatial legibility of such in a way that can be publicly understood. It is this visibility of ecology as applied within the social world, and the intentionality of such, that is the most pressing architectural task, and is a way in which ecology might finally become politically operative.

In her 2005 essay 'Preliminary Notes on an Ecology of Practices', Isabelle Stengers describes (in dialogue with Latour) the notion of an ecology of practices as 'a tool for thinking through what is happening'.[3] There is no more important task for design education than to think through what is happening in the world. This 'thinking through' means

3
Isabelle Stengers, 'Preliminary Notes on an Ecology of Practices', *Cultural Studies Review* 11/1 (2005), 183.

In haar essay 'Preliminary Notes on an Ecology of Practices' uit 2005 beschrijft Isabelle Stengers (in dialoog met Latour) de notie van een 'ecologie van praktijken' als 'een hulpmiddel om na te denken over wat er gebeurt'.[3] Er is geen belangrijker taak voor het ontwerponderwijs dan te doordenken wat er in de wereld gebeurt. Dit 'doordenken' houdt in dat we erkennen dat politieke en ecologische problemen elkaar wederzijds (en vaak op een bedachtzame wijze) beïnvloeden. Het is een manier ons af te vragen, hoe onze eigen conceptuele en disciplinaire scheidslijnen geconstrueerd zijn. Stengers legt dit in haar essay uit onder verwijzing naar het voorbeeld van ethologie en ecologie: 'Waarom ecologie altijd etho-ecologie moet zijn, waarom er geen relevante ecologie kan zijn zonder een corresponderende ethologie, en waarom er geen ethologie is die losstaat van een specifieke ecologie.'[4] Dienovereenkomstig zou ik willen stellen dat er geen relevante politiek is zonder een corresponderende (idee van) ecologie, en dat er geen ecologie is die losstaat van een specifieke politiek. Ontwerpstudenten moeten met deze reflexieve sociale dimensie uit de voeten kunnen. Om ecologischer te kunnen denken, moeten ze politieker kunnen denken en om politieker te kunnen denken, moeten ze ecologischer kunnen denken. Het is een wederkerige relatie die laat zien dat geen enkele individuele discipline of praktijk in staat is de complexiteit van de mondiale ecologische crisis te bevatten. Alleen een ecologisch verweven begrip van politiek, onderricht en praktijk kan ons werkelijk verder brengen. In dat licht verdient Latour's oorspronkelijke vraagstelling hernieuwde aandacht, nu we met elkaar een klimaat-turbulente toekomst tegemoet treden. Wat te doen met de politieke ecologie? Het antwoord is misschien nog steeds: niets. Maar wat moet er dan nu wel gebeuren? We moeten de sociale en objectieve werelden bij elkaar zien te brengen, via een politieke ecologie van de ecologische politiek – en we moeten de grot achter ons laten.

Vertaling: InOtherWords, Maria van Tol

3
Isabelle Stengers, 'Preliminary Notes on an Ecology of Practices', *Cultural Studies Review* 11/1 (2005), 183.

4
Ibid., 187.

that we recognise that political and ecological problems influence each other (and often in a thoughtful way). It is a method of asking questions as to the constructed nature of our own conceptual and disciplinary distinctions. Stengers demonstrates through the example of ethology and ecology 'why ecology must always be etho-ecology, why there can be no relevant ecology without a correlate ethology, and why there is no ethology independent of a particular ecology'.[4] Accordingly, I would argue that there is no relevant politics without a correlate (idea of) ecology, and there is no ecology independent of a particular politics. It is precisely within this reflexive social dimension that design students must engage. In order to think more ecologically, students must think more politically, and in order to think more politically, they must think more ecologically. It is a recapitulating relationship that signifies the inability of any singular discipline or practice to address the complexity of our global ecological crisis, and the extent to which only an ecologically entangled understanding of politics, teaching and practice can hope to move us forward in a meaningful way. With this in mind, I believe Latour's introductory query begs revisiting as we collectively navigate a climatically turbulent future. What is to be done with political ecology? The answer may still be: nothing. But what needs to be done, now? We must bridge the social and objective worlds, with a political ecology of ecological politics, and leave the cave behind.

4
Ibid., 187.